

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం
॥ పంచమస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ పంచమస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ

దురత్యయేఽధ్వన్యజయా నివేశితో

రజస్తమఃసత్త్వవిభక్తకర్మదృక్ ।

స ఏష సార్థోఽర్థపరః పరిభ్రమన్

భవాటవీం యాతి న శర్మ విందతి ॥ 1 ॥

యస్యామిమే షణ్మరదేవ దస్యవః

సార్థం విలుంపంతి కునాయకం బలాత్ ।

గోమాయవో యత్ర హరంతి సార్థికం

ప్రమత్తమావిశ్య యథోరణం వృకాః ॥ 2 ॥

ప్రభూతవీరుత్పృణగుల్మగహ్వరే

కరోరదంశైర్మశక్తైరుపద్రుతః ।

క్వచిత్తు గంధర్వపురం ప్రపశ్యతి

క్వచిత్క్వచిచ్ఛాశురయోల్ముకగ్రహం ॥ 3 ॥

నివాసతోయద్రవిణాత్మబుద్ధి -

స్తతస్తతో ధావతి భో అటవ్యాం ।

క్వచిచ్ఛ వాత్యోత్థితపాంసుధూమ్రా

దిశో న జానాతి రజస్వలాక్షః ॥ 4 ॥

అదృశ్యర్ముల్లీస్వనకర్ణశూల
 ఉలూకవాగ్భిర్వ్యధితాంతరాత్మా |
 అపుణ్యవృక్షాన్ శ్రయతే క్షుధార్దితో
 మరీచితోయాన్యభిధావతి క్వచిత్ || 5 ||

క్వచిద్వితోయాః సరితోఽభియాతి
 పరస్పరం చాలషతే నిరంధః |
 ఆసాద్య దావం క్వచిదగ్నితప్తో
 నిర్విద్యతే క్వ చ యక్షైర్మృతాసుః || 6 ||

శూరైర్మృతస్వః క్వ చ నిర్విణ్ణచేతాః
 శోచన్ విముహ్యన్నుపయాతి కశ్మలం |
 క్వచిచ్ఛ గంధర్వపురం ప్రవిష్టః
 ప్రమోదతే నిర్వృతవన్ముహూర్తం || 7 ||

చలన్ క్వచిత్కంటకశర్కరాంఘ్రి -
 ర్మగారురుక్షుర్విమనా ఇవాస్తే |
 పదే పదేఽభ్యంతరవహ్నినార్దితః
 కౌటుంబికః క్రుధ్యతి వై జనాయ || 8 ||

క్వచిన్నిగీర్ణోఽజగరాహినా జనో
 నావైతి కించిద్విపినేఽపవిధః |
 దష్టః స్మ శేతే క్వ చ దందశూకై -
 రంధోఽంధకూపే పతితస్తమిస్తే || 9 ||

కర్ణి స్మ చిత్తుద్రరసాన్ విచిన్వం -
 స్తన్నక్షికాభిర్వ్యధితో విమానః |
 తత్రాతికృచ్ఛాత్ప్రతిలబ్ధమానో
 బలాద్విలుంపంత్యథ తం తతోఽన్యే || 10 ||

క్వచిచ్ఛ శీతాతపవాతవర్ష -
 ప్రతిక్రియాం కర్తుమనీశ ఆస్తే |
 క్వచిన్మితో విపణన్ యచ్ఛ కించిద్
 విద్వేషమృచ్ఛత్యుత విత్తశార్యాత్ || 11 ||

క్వచిత్క్వచిత్క్షీణధనస్తు తస్మిన్
 శయ్యాసనస్థానవిహారహీనః |
 యాచన్ పరాదప్రతిలబ్ధకామః
 పారకృదృష్టిర్లభతేఽవమానం || 12 ||

అన్యోన్యవిత్తవ్యతిషంగవృద్ధ -
 వైరానుబంధో వివహన్మితశ్చ |
 అధ్వన్యముష్మిన్నురుకృచ్ఛృవిత్త -
 బాధోపసర్జైర్విహరన్ విపన్నః || 13 ||

తాంస్తాన్ విపన్నాన్ స హి తత్ర తత్ర
 విహాయ జాతం పరిగృహ్య సార్థః |
 ఆవర్తతేఽద్యాపి న కశ్చిదత్ర
 వీరాధ్వనః పారముషైతి యోగం || 14 ||

మనస్విన్ నిర్జితదిగ్గజేంద్రా
 మమేతి సర్వే భువి బద్ధవైరాః |
 మృధే శయీరన్న తు తద్యజంతి
 యన్యస్తదండో గతవైరోఽభియాతి || 15 ||

ప్రసజ్జతి క్వాపి లతాభుజాశ్రయ -
 స్తదాశ్రయావ్యక్తపదద్విజస్పృహః |
 క్వచిత్కదాచిద్ధరిచక్రతస్తసన్
 సఖ్యం విధత్తే బకకంకగృధ్రైః || 16 ||

తైర్వంచితో హంసకులం సమావిశ -
 న్నరోచయన్ శీలముపైతి వానరాన్ |
 తజ్జాతిరాసేన సునిర్వృతేంద్రియః
 పరస్పరోద్వీక్షణవిస్మృతావధిః || 17 ||

ద్రుమేషు రంస్యన్ సుతదారవత్సలో
 వ్యవాయదీనో వివశః స్వబంధనే |
 క్వచిత్పుమాదాద్ధిరికందరే పతన్
 వల్లీం గృహీత్వా గజభీత ఆస్థితః || 18 ||

అతః కథంచిత్ర విముక్త ఆపదః
 పునశ్చ సార్థం ప్రవిశత్యరిందమ |
 అధ్వన్యముష్మిన్నజయా నివేశితో
 భ్రమంజనోఽద్యాపి న వేద కశ్చన || 19 ||

రహూగణ త్వమపి హ్యధ్వనోఽస్య
 సన్న్యస్తదండః కృతభూతమైత్రః |
 అసజ్జితాత్మా హరిసేవయా శితం
 జ్ఞానాసిమాదాయ తరాతిపారం || 20 ||

రాజోవాచ
 అహో నృజన్మాఖిలజన్మశోభనం
 కిం జన్మభిస్తవపరైరప్యముష్మిన్ |
 న యద్ధృషీకేశయశఃకృతాత్మనాం
 మహాత్మనాం వః ప్రచురః సమాగమః || 21 ||

న హ్యద్భుతం త్వచ్ఛరణాబ్జరేణుభి -
 ర్హతాంహసో భక్తిరథోక్షజేఽమలా |

మౌహూర్తికాద్యస్య సమాగమాచ్చ మే
దుస్తర్కమూలోఽపహతోఽవివేకః || 22 ||

నమో మహద్భ్యోఽస్తు నమః శిశుభ్యో
నమో యువభ్యో నమ ఆ వటుభ్యః |
యే బ్రాహ్మణా గామవధూతలింగా -
శ్చరంతి తేభ్యః శివమస్తు రాజ్ఞాం || 23 ||

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్యేవముత్తరామాతః స వై బ్రహ్మర్షిసుతః
సింధుపతయ ఆత్మసతత్త్వం విగణయతః
పరానుభావః పరమకారుణికతయోపదిశ్య
రహూగణేన సకరుణమభివందితచరణ
ఆపూర్ణార్ణవ ఇవ నిభృతకరణోర్మ్యాశయో
ధరణిమిమాం విచచార || 24 ||

సౌవీరపతిరపి సుజనసమవగతపరమాత్మసతత్త్వ
ఆత్మన్యవిద్యాధ్యారోపితాం చ దేహాత్మమతిం విససర్జ
ఏవం హి నృప భగవదాశ్రితాశ్రితానుభావః || 25 ||

రాజోవాచ
యో హ వా ఇహ బహువిదా మహాభాగవత త్వయాభిహితః
పరోక్షేణ వచసా జీవలోకభవాధ్వా స హ్యోర్య -
మనీషయా కల్పితవిషయో నాంజసామ్యత్పన్నలోక -
సమధిగమః అథ తదేవైతద్దురవగమం సమవేతా -
నుకల్పేన నిర్దిశ్యతామితి || 26 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
పంచమస్కంధే త్రయోదశోఽధ్యాయః ||